

מסורת הש"ס

א) גי' מהר"ם ש"ף לא חיישינן, ב) וגי' הערוך בע' חפץ ב' וכל מיני קטניות לא חיישינן לבד מחמיצי וחפצי וכן כתב בערך חוף ד', א) ונזכים ל:, ד) ונלעל מב:), ס) וי"ל והאמר, ו) דבור זה שייך קודם ד"ה א"ה, ו) ופי' רש"י כימות כג. ד"ה חומץ, ח) גי' חוס' בגמי' עולא בר ב' זכאי אומר. רש"ל,

מוסף רש"י

נעקרה צלע מעיקרה. אע"ג דמתן צמחיתין נשתברו רוב ללשמים, דוקא נשתברו התם בעינן רובא, אבל נעקרה צלע אחת מעיקרה עד חצי חולייתה כדמפרש לקמן, טרפה (וע"ל חב.), וגדולגולת שנחבסה. שהוכתה מכות רבות ולא נפתחה ולא ניקב הכוסות, אם רובה נחבסה טרפה. נחבסה, דמינצי"ר צלע"ז (שם), ובשר החופה את רוב הכרס. וזו קרום עב שקורין ענפי"א שפותחין את הכהמה ומתחין את הגשר לאורך הכהמה והוא נראה, והא דקרי ליה חופה את רוב הכרס ולא קרי ליה חופה את הכרס, מפני שמיעוט הכרס מנחא בעלך צלעות החזה וסחטום ורובו מוססה בצרס. כרס, פנפי"א בלתי בלא בית הכסות, והתסם והס נקדע רובו של צר כנגד הכרס אע"ג דכי משפעת להאי קרע לגמי כוליה צר היו מועטות, שהרי אותו צר מוחק כל בני הגשר והולך עד הירכס, לא משערין שאלה צר שנגד הכרס והס מיקדע רובא דההוא טרפה, ושמואל לא סבירא ליה כהנא דפרסי' (לע"ל או אחס עשרה מכלן ואחס מכלן:), רוב החיטה דמתמתין דהיינו צר החופה את רוב הכרס, דל"כ מה תאם שמואל לאשמועינן, ואילו מפרש למתניתין צמיתא אחימי (שם).

שיטה מקובצת

א) שלא נדבק אלא כנף אחת ופורח בשניה: ב) הולך כשנופל נחבט בגפיה גירא חסי": ג) ה"ג או י"א מכאן ואחת מכאן ורוב צלעות קטנות הסמוכות לצד האליה לא חשיב חסי": ד) נעקרה צלע מכאן וצלע כנגדה מכאן וחוליא קרי: ו) היינו דרב ושמעי' שכתבו נשמטת ונבלה וקרי: ז) היינו דרב ושמעי' ליה דבתרא: ח) וליבעו מיניה כדרכ כהדא דהא חדא אכתי לא קמא להו ותרתי קבעו מיניה: ט) וכן גרסת הקונט': י) דדילמא לא חשיבא הא דרב גיסטרא אבל: י) כלומר מדרב הוה להו למפשט:

חול הדק לא חיישינן.

דמישתריק ואינו נכבש לעולם: חול הגס. אכזים גדולות שזו מרסקין העוף כשנופל עליהם: אצק דרכים. גם הוא נכבש ונעשה קשה: סיבגא. אישתררי"ם צלע". תבן של חטים ושעורים: בוגא. חבילה: חיטי

שהוא קשה חיישינן אס נפל עליהם:

כל מיני קטניות. לא חיישינן משום

דמישתרקי מהדדי ואינם נכבשים יחד:

רוביא. תלתן: חימלי. פיסל"ש

מחליקין הן ואינן נכבשים: חיפלי.

צידרו"ש ואינן עגולין ולא מישתרכי:

כל דמישתריק. מחליק זה מזה ואינן

נכבשים יחד והנופל עליהם נשמט

והולך ואין כאן חבט: דבוק.

גלו"ד צלע"ז וטחין אותו דף קטן

והעוף שוכן עליו ומידבק זו ופורה

עם הדף ונופל לארך: כחד גפא.

שלא נדבק אלא איבגף אחת ופורה

בשניה: סיני ניקוס. כמה יתא יכול

להקיס ולישא את עצמו הלכך

כשנופל נחבט צנפילה סוגמורה:

אעיקבי דגפא. צמקת הוא נושא את

עצמו בעקבי הגפיים והוא ראש הכנף

מקום שותכין הכנף מן האחו: צברי

גפי אסור. אלא אס כן עמד והלך.

כתוב צהלכות גדולות כל היכא דבעי

דקיהא כגון נפולה וסצורה ודרוסה

דמיתכשרי צבדקיה ה"מ צדורות

קמאי דהוו צקיא למידבק אבל אן

לא צקיאין ולא סמכינן אנפשינ ולי

נראה דאין לו לדיין אלא מה שענינו

רואות ומותר לסמוך עליו דכתיב

(דברים יז) ואל השופט אשר יהיה

צימים ההם אבל הוא זיהר יפה

ולהביא לפניו כל הטבחים וכל הבקיאין

צדבר כי היכי דינימטייה שביא

מכשורא: כ"ב צלעות גדולים שש

בהן מוח יש לה לזהמה י"א מכאן

וי"א מכאן ורוב שלהן היו י"ב: ה"ג

או אחס עשרה מכלן ואחס מכלן:

ומחליין כלפי שדרה. ובעינן שיהו

נשצרות אותן י"ב צלעות מחליין כלפי

שדרה לפי שס חיותה ולא מחזיה

ולגד החזה: צר ופלי. כי ידענא

מנו: נעקרו כרוב דא אחד. כיון

שנעקרו שם מהם דהיינו רוב דא אחד

טרפה אבל נשתצרו לא מיטרפא

אלא צ"ב דהיינו רוב שני צדדין:

וחוליא עתה. ואפילו החוט קיים:

אמרי ליה. צעו מיניה נעקרה כלע

מכלן וללע כנגדה"ז וחוליא קיימת

מהו: גיסטרא קאמריסו. צתמיה.

צהמה שפסקה צאנעציתה אחס שואלים

וחוליא עמה הרי כלע שכתגדו נשמטת

דרכ כהנא ורב אסי. כלע מכאן וללע

מטרפא ואינהו צעו תרתי אלא ודאי

ס' ואמר עולא וכו'. אלמא רובו בעינן

למיטרפא וכל שכן מיעקרו ושם משמאל

ואמנעציתה של חוליא קיימת אבל

עלה גיסטרא קאמרתיה קשיא לן הא

חוליא: אי הוי. דרב כהנא ורב אסי

חור שצחוליא שהללע תחוב זו היינו

כן מירסח קא רסח. ממהדורי דרב

פשטינן מינה דצחדא סצירה ליה

אי מסיק אדעתין דצתמתי טרפה: והא.

חצי חוליא ואפילו הכי לא אהדר להו

קאמר להו הא לא איבעי לכו למיבעי

אלו טרפות פרק שלישי חולין

קטניות אין בהן משום ריסוק אברים בו'.

בתר הכי חמצי אין צהם משום ריסוק אברים חפצי יש צהם משום ריסוק אברים וכן יא

הוו בכלל קטנית וי"ל דקטנית מיירי

דוחן: ור"ה רב נמי גיסטרא

קאמר. מעיקרא הויא אחי ליה דרב

שפיר דללמא לא יז חשיב גיסטרא

אבל כיון דחשיב ההוא דרב כהנא

נצלה משום גיסטרא ידידה נמי נצלה

היא: א"י הכי היינו דרב. לאו דרב

ממש דההיא דרב לאו גיסטרא הוא

ודידהו הוי גיסטרא ונצלה אלא כלומר

י'מרצ הוה להו למפשט דהא עדיפא

מדרב: סברי מרתח רתח. אבל

אי צעו מיניה חדא אפילו אי מכשר

צתמתי לא רתח צמה שצאים להחמיר

ובסוף פרק שני דזכרים (דף ל:) אין

מתישצז כמו כהנא גבי הא דבעי

מיניה לוי מרבי כוית למחר צחון

לרבי יהודה מאי:

נעקרה צלע טרפה. פירש

בקוטרס אפילו בלא

אסימא ור"ת מפרש עם האסימא

ליכא מאן דטריף עד דאיכא רוב

צלעות דפריך לרב כהנא ולרב אסי

מעולא בר י' רבי זכאי ומרבי יוחנן:

אילמא

שדרה אמר רבה בר בר חנה

אמר רבי יוחנן יובצלעות גדולות שיש

בהן נעקרו ברוב צד אחד נשתברו ברוב

שני צדדין רבי יוחנן אמר

עמה טרפה אמרי ליה רב כהנא ורב

אסי לרב נעקרה צלע מכאן וצלע מכאן

וחוליא קיימת מהו אמר להו גיסטרא

קאמרתיה והא רב נמי גיסטרא קאמר

כי קאמר רב צלע בלא חוליא והא צלע

וחוליא קאמר יצלע וחצי חוליא מכלל

דרב כהנא ורב אסי צלע בלא חוליא

אמרי ודא אחד נשתברו ברוב שני צדדין

אמר רב שני צדדין אמר רב וליבעו מיניה

כדרב סברי ל'ליבעי מיניה חדא דפריש לן

תרתי דאי בעינן מיניה חדא הניחא אי

אמר רב שכן תרתי אי אמר לן כשרה

אכתי תרתי קא מיבעיא לן אי הכי

השתא נמי דקא בעי מיניה תרתי הניחא

אי אמר להו טרפה אכתי חדא מיבעיא

להו גיסטרא קאמרתיה היינו ריתחיה

אמר רב שילא אמר רב מתנא אמר

שמואל נעקרה צלע מעיקרה וגולגולת

שנחבסה ברובה ובשר החופה את

רוב הכרס ברובו טרפה נעקרה צלע

מעיקרה טרפה ורמיניהו כמה

לע"ל דף כה).: והא רב נמי גיסטרא

קאמר. דכיון דנעקר כלע

מכלל חוליא ודאי כלע וקת חוליא הא

שמעין ליה דאמר דאפילו צחדא

מיטרפא ואינהו צעו תרתי אלא ודאי

ס' ואמר עולא וכו'. אלמא רובו בעינן

למיטרפא וכל שכן מיעקרו ושם משמאל

ואמנעציתה של חוליא קיימת אבל

עלה גיסטרא קאמרתיה קשיא לן הא

חוליא: אי הוי. דרב כהנא ורב אסי

חור שצחוליא שהללע תחוב זו היינו

כן מירסח קא רסח. ממהדורי דרב

פשטינן מינה דצחדא סצירה ליה

אי מסיק אדעתין דצתמתי טרפה: והא.

חצי חוליא ואפילו הכי לא אהדר להו

קאמר להו הא לא איבעי לכו למיבעי

גב.

עין משפט נר מצוה

קבד א מיי פ"ט מכללות

שחיטה הלע"ז סמג

עשין סג טו"ע יו"ד סימן

נח סעף ח:

קבד ב ג מיי פ"י מהל'

שחיטה הלי"א סמג

עשין סג טו"ע יו"ד סי'

נד סעי' א:

קבד ד מיי שם הל"ב

טו"ע שם סעי' ב:

קבד ה מיי שם טו"ע

שם סעי' א:

קבד ו ז מיי שם טו"ע

שם סעי' ג:

ענין רש"י

אישתררי"ם [אישתררי"ם].

קש (בעיקר המשמש

למרבץ הבהמות).

פיסל"ש [פיסיל"ש].

אפגות.

צינור"ש [צינר"ש].

חבצות.

גלו"ד. רבך חזק.

מנצינר"א [נמציער"א].

הבול. מעור.

רבינו גרשום

דלא משריק: דבוקה

אמימר אסר. כלומר עוף

שאוחזין אותו בדבק

חוששין משום ריסוק

אברים: בחד גפא כולי

עלמא לא פליגי דשרי.

כלומר דסמיך אנפא

אחריתו ולא משריק

בשניה: כי פליגי בתרין

גפי. כלומר דביק בתרין

גפי: אלו הן רוב צלעותיו

שש מכאן ושש מכאן

כלומר עשרין (ושלש)

[וישתים] צלעות הן שיש

בהן מוח ושתיים עשרה

הרוב. ומחציין כלפי

שדרה נעקרו ברוב צד

אחד כלומר א) אפילו

שבע שנשתברו אין טרפה

עד שישתברו ברוב שני

צדדין. והא רב גיסטרא

נמי קאמר כלומר נעקרה

צלע וחולייתה עמה דהיא

בגיסטרא: מכלל דרב

כהנא ורב אסי צלע בלא

חוליא קא אמרי כלומר

טרפה וזו היא שנשתברה

הצלע וחולייתה קיימת

והא עולא בר זכאי א'

ג) נשתברו ברוב שני

צדדין כלומר דאינה טרפה

עד שישתברו ברוב שני

צדדין: הכא זה כנגד

וזהו מידן צלע מכאן

ועלע מכאן זה כנגד זה

דגיסטרא היא. והא כיון

דאמר ר' יוחנן ברוב שני

צדדין אי אפשר דלא

קיימא חדא זה כנגד זה

אלו הצלעות (השבורות)

[נעקורות]. ו) בוכנא בלא

אסימא כלומר שבורות

שלא נעקרה חוליא כולה

הכא נעקרה וחוליא עמה.

ותביעי להו דרב כלומר

ותביעי להו דרב צלע

וחוליא אם טרפה אם לאו:

סברי ליבעו מיניה. חדא

בעיא דמפשט לן תרתי

בעי. דאי בעינן מיניה

חדא צלע וחוליא עמה

ואמר לן טרפה סברי אם

כן מירתח רתח כלומר

אפילו אמר להו טרפה לא

צריכי למיבעי חדא דאם

כן דחדא [נמן] טרפה כי

ביעין מיניה אלו טרפות מירתח רתח חדא

טרפה תרתי מיבעיא: שנחבסה לשון

נשברה: כמה חסרון בשרה כלומר לענין

ניוד לגלח שאינו מגלח אלא על מת שלם או

על רוב בניינו או על רוב מניינו

^[1] א) גי' מהר"ם ש"ף לא חיישינן, ב) וגי' הערוך בע' חפץ ב' וכל מיני קטניות לא חיישינן לבד מחמיצי וחפצי וכן כתב בערך חוף ד', א) ונזכים ל:, ד) ונלעל מב:), ס) וי"ל והאמר, ו) דבור זה שייך קודם ד"ה א"ה, ו) ופי' רש"י כימות כג. ד"ה חומץ, ח) גי' חוס' בגמי' עול